

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 495.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375702453296/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

- te legater, hvis renter skulle tilfalde latinskoleelever, der skulde synges i kirker, og fattige syge.
- 46 *satte ud*: investerede.
- 48 *looset*: hældte, jf. 1.Kong. 17,14-16, hvor Gud ved profeten Elias giver en fattig enke olie og andre livsfornödenheder. – *ammis*: fattiges.
- 50 *Christendom*: kristenhed. – *dølge*: skjuler.
- 51 *Kiste-Gud*: om penge. – *slutter ... ind*: lukker ham inde.
- 52 *Lod*: part. – *Gierig*: gerrige.
- 54 *ahøys-gienånger*: barmhjertighedsbøgninger. – *affæder*: tager af; hører op.
- 55 *Vendelig-vits*: verdenskløg.
- 56 *for*: i stedet for. – *Skiærtsid*: Læren om skærtsiden, overgangsstadiet mellem livet og paradiset, forkastedes af Luther.
- 57 *Des*: derfor. – *dig (. . .) lade finde*: vise dig; være.
- 58 *Middags-solen*: om det succesrige liv, jf. Job 11,17.
- 59 *Guds*: at Guds. – *bened*: banet.
- 60 *ryddet op*: ryddet.
- 63 *forklæret*: ved opstandelsen herliggjort, jf. 2.Kor. 5,1-4.
- 64 *Des midler*: i mellemtiden (mellem død og opstandelse).

Mølle-borups Velkom

Trykt efter SS I, s.290-292, der gengiver teksten i håndskriftet Kall 4°, 408 i Det kongelige Bibliotek.

- 147 *Mølle-borups*: avlsgård i Store Tåstrup sogn syd for Holbæk. – *Velkom*: velkomsgilde, som afholdtes af brudgommen, når bruden kom til hans hjem. – *Niels Pedersen Brinck*: død efter 1697, amtskriver ved Holbæk amt. – *Maren Christoufdatter*: datter af Kingos anden kone, Johanne Lauritsdatter Lund. – *9br*: november.
- 1 *due*: være nyttagt.
- 2 *paa*: efter.
- 3 *pil* og *bue*: hentydning til den gr.-rom. kærlighedsguds traditionelle udstyr.
- 4 *med*: sigte; mål.
- 6 *spil*: foretagende; leg; samleje.
- 7 *melske*: sod blandingsdrik.
- 12 *seis*: (kun) bliver set. – *og*: men. – *nyttis*: bruges.
- 14 *io*: ikke. – *til ... seer*: er rettet mod sit endemål.
- 17 *fore ... ende*: gennemføre.

- 20 *Som*: knyttet til *hæn*.
- 23 *age*: køre.
- 24 *Soor*: svar. – *troo*: troskab.
- 25 *endog*: selvom. – *stæcket siden*: for kort tid siden.
- 26 *Mindte ... hiem*: formanede sig selv til at drage hjem fra bruden; brylluppet må altså have stået hos bruden i Slangerup.
- 27 *Længte*: så kedede han sig. – *deert*: meget.
- 28 *Sole*: dage.
- 29 *opblincked*: skinnede frem.
- 30 *axlede sit skind*: tog sit overtrøj på.
- 32 *huus-gesind*: husstand; tjenestefolk.
- 37 *fortæncke*: bebrejde.
- 39 *puster ...*: juleleg, hvor man skal gætte, i hvilken hånd der gemmes nødder; hentydning til ægtesengen.
- 42 *Vild*: vilje.
- 43 *Huo*: hvem. – *ancke*: klage over.
- 44 *Syder*: koger.
- 46 *Wed mand*: man ved; Kingo havde selv været enkemand 1670-1671 – *vel*: godt. – *staar*: står til.
- 48 *Søgen*: omsorgen. – *eene*: knyttet til *hand*.
- 49 *skicke*: opføre.
- 51 *Tuert*: på tværs; skævt. – *som*: som om.
- 52 *skick*: orden. – *set*: sat.
- 53 *en*: end. – *plougen*: som ploven.
- 54 *flux*: task. – *Hoss ia hou*: tilråb til heste.
- 56 *Alt flux*: meget; jf. ordsproget "Der vil mere til plov end at sige hov", Mau: *Dansk Ordsprog-Skat*, 1879, nr. 90.
- 58 *At*: så at. – *furen*: plovfuren.
- 59 *og ej*: heller ikke.
- 60 *hane*: harve. – *Klente-krop*: ukrudts-aks.
- 61 *Fiorings*: étårig. – *deje*: udholde at.
- 62 *med*: sammen med.
- 63 *krøje*: pløje.
- 65 *gierdet*: gærdet.
- 66 *reede*: tilberede.
- 68 *Niße*: nisse(n).
- 69 *Sysledænge*: tjenesedreng.
- 70 *noget*: nogenlunde.
- 71 *neve*: aytte.
- 72 *fattig*: stakkels.
- 73 *Moder*: husmoder. – *vil*: må.
- 77 *Leve de*: måtte de leve. – *tilsammen*: sammen.
- 78 *lydsom*: lykkelige.

Christian V's første Ledings-Tog

Trykt efter SS II, s. 29-40, der gengiver originaltrykket. Til dette digts samtidshistoriske oplysninger har Kingo benyttet månedsbladet *Extraordinaire Maanedlige Relationer*, der blev udgivet af Daniel Pauli, foruden antagelig hans ugeblad *Dansk Aabjs* og tysksprogede *Extraordinaire Relationes*. Digtet må være affattet mellem 23/12 1675, hvor kongen vendte tilbage til København, og 15/10 1676, hvor Kingo afsluttede et tillæg til beretningen om felttoget.

- 151 *Enevolds*: enevældige. – *Ledings-Tog*: krigstog, nl. Christian V's succesrige felttog mod de sv. besiddelser i Nordtyskland juni-december 1675. – *Matthias Jørgensen*: Matthias Jørgensen Godiche, bogtrykker i København 1660-1678; hans firma er videreført til nutiden (Schultz).
- 152 *Einndring*: forord.
- 1 *Hastværk*: i hast udførte værk. – *Skygge*: om beskyttelse, jf. f.eks. Sal. 91,1-2.
  - 3 *Blek-Pensel*: om pennen, der maler med blæk. – *grundet*: malet første gang. – *denne gang*: hentydning til de i 1677 udkomne tillæg til dette digt.
  - 4 *treffis*: gengives rammende. – i ... *Seyer-Fang*: ved dine fremtidige sejrvinginger.
  - 5 *meder*: sigter.
  - 6 *fremlyser*: lyser frem.
  - 7 *Drift*: bedrift.
  - 8 *skildris*: males; skildres.
- 153 A & Ω : gr.: alfa og omega, alfabetets første og sidste bogstav, symbol på Gud som altings ophav og endemål, jf. Johs. Åb. 1,8. Symbolet er i flere digte anvendt af Kingo som indledende anrøbelse.
- 1 *BEherted*: modige.
  - 2 *Arv-kroned*: som arvekonge kronede. – *opfører*: oplidser.
  - 3 *Nidkerhed*: iver. – *at*: for at; så at. – *Kroner*: om Danmark og Norge.
  - 5 *Tilstød*: tillad. – *fast*: næsten. – *Sang-Gudinde*: muse, om inspirationen.
  - 7 *At ...*: definerer *dette Liv*. – *Lys*: lys. – *Lytte-Skæg*: simple lygte.
  - 10 *stille ... Himmel-Stjerne*: opstille dit horoskop.
  - 11 *huor*: hvordan. – *Guds-Frygt (...)* *Retferdighed*: Christian V's valgsprog var "Gudsfrygt og retferdighed".
  - 12 *opskreed*: gik op.